

*Rondom Antonius Abt, Bernardus,
Blasius, Gummarus en Willibrordus*

Nieuwsbrief van de Vijf Heiligen Parochie Nr.154 Vrijdag 26 juli 2024

Bereikbaarheid van onze parochie

Voor dringende zaken als uitvaarten en ziekenzegen
zijn we bereikbaar via 06-10490088

Wegwijs binnen onze Vijf Heiligen Parochie

Contact met het pastoraal team

Wilt u graag in contact komen met een van de leden
van ons pastoraal team,
pastoor Ronald van Bronswijk
of pastoraal werkende Giny van der Korput,
aarzelt u dan niet dit te doen.

Dit kan rechtstreeks via telefoonnummer
06-10490088 of via ons parochiesecretariaat:
Tel: 0162-682303 of e-mail: info@naardekerk.nl

Het parochiesecretariaat en de parochiekantoren vormen een belangrijke schakel binnen onze
parochieorganisatie, voor verdere informatie kunt u altijd contact met hen opnemen.

U bent er van harte welkom.

Hieronder vindt u de openingstijden, de (e-mail) adressen en telefoonnummers:

Parochiesecretariaat Made: Annie van Groesen

Het secretariaat van de Vijf Heiligen Parochie is gevestigd op het adres Kerkstraat 6
4921 BB Made. Telefoon: 0162-682303. E-mail: info@naardekerk.nl

Kantoortijden: maandag 12.00 uur - 15.00 uur,
dinsdag, woensdag en vrijdag van 9.00 uur tot 12.00 uur.

Dinsdag: Van 22 juni tot 20 augustus 2024 géén Open Huis met pastoor Ronald van Bronswijk.

Parochiekantoor Terheijden: Annetti Schaap

Markstraat 2 4844 CR Terheijden. Telefoon: 076-5931216.

E-mail: terheijden@naardekerk.nl Kantoortijd: vrijdag van 9.30 uur tot 12.00 uur.

Parochiekantoor Wagenberg: Fien van Mook

Dorpsstraat 56 4845 CG Wagenberg. Telefoon 076-5931236.

E-mail: wagenberg@naardekerk.nl Kantoortijd: dinsdag van 9.00 uur tot 12.00 uur

Vieringen en activiteiten in de Vijf Heiligen Parochie

Zaterdag 27 juli 2024 17^e zondag door het jaar	13.00 uur - 16.30 uur: Openstelling Antonius Abtkerk 14.00 uur – 16.00 uur: Openstelling Witte Kerkje Terheijden 19.00 uur Seniorenpartner 'de Wijngaerd' Made Wijngaerdviering A. v. Kuyck.
Zondag 28 juli 2024 17^e zondag door het jaar	9.30 uur Seniorenpartner 'de Wijngaerd' Made Eucharistieviering P. Schellens Cantor- organist H. Vergouwen 9.30 uur H. Gummaruskerk Wagenberg Viering van Woord en Communie G. v.d. Korput Gelegenheidskoor met organist J. Horbach
Zaterdag 3 augustus 2024 18^e zondag door het jaar	13.00 uur -16.30 uur: Openstelling Antonius Abtkerk Terheijden met mogelijkheid voor beklimmen van de toren. 14.00 uur – 16.00 uur: Openstelling Witte Kerkje Terheijden 19.00 uur H. Antonius Abtkerk Terheijden Viering van Woord en Communie G. v.d. Korput Gelegenheidskoor met organist J. v. Opdorp
Zondag 4 augustus 2024 18^e zondag door het jaar	9.30 uur Seniorenpartner 'de Wijngaerd' Made Eucharistieviering P. Schellens Cantores Blasiuskoor met organist J. Horbach

De kerkdeur

Hij stelt ons de vraag: "Heb je er weleens over nagedacht, wat er gebeurt als je door een kerkdeur naar binnen gaat? Heb je weleens aan den lijve ondervonden, dat zo een deur een verbinding is van twee werelden?"

Aan de ene kant van de deur ligt het rumoerige, dagelijkse leven van werken en zaken doen. Het leven met zijn zorg en zijn gezelligheid, het leven waarvan wij genieten met zoveel goeds en ook met zoveel kwaads, narigheid, leugen, bedrog en achterdocht.

Aan de andere kant, de ruimte waar wij, met al onze onrust en onze zorgen, tot rust kunnen komen. In die ruimte is het licht anders. Het wordt getemperd door gebrandschilderde ramen, door de sfeer van beschouwing en gebed, van dieper en anders zien. Die ruimte is indrukwekkend door haar sterke muren, de oprijzende pilaren en de hoge gewelven. We zijn in het huis van God, waar alles wijst naar zijn goedheid, naar zijn barmhartige liefde.

Dat is de ervaring van vele toevallige bezoekers, pelgrims en toeristen. Het moge de ervaring zijn van elke kerkganger, die door de kerkdeur naar binnen gaat.

Iedereen van ons bezoekt in een andere plaats weleens een kerk, en zoals beschreven in dit mooie gedicht van Romano Guardini, is men benieuwd wat men aantreft achter de onbekende kerkdeur. Even stil zijn, het buiten zijn daar laten, het binnen zijn laten komen. Verwondering over de pracht en praal, maar ook de ervaring van de rust die de binnenkant uitstraalt.

Ook in onze Vijf Heiligen Parochie zijn er veel deuren die we willen openen. Soms gaat een deur voor ons niet open, hoe vervelend dat ook voelt. Dan is het zoeken naar een kier, om de juiste deur te openen. Daar werken we als parochiebestuur hard aan en we vertrouwen erop, dat we de opening naar de goede deur gaan vinden. Het pad naar de deur is kronkelig, maar we houden u op de hoogte, we verdwalen niet en berichten u, als de juiste deur is bereikt.

Als de zon op warme zomerse dagen in de zee zakt, raakt de hemel voor even de aarde en met deze horizon in avondrood en oranje gaan de deuren van ons hart vanzelf open. Het is goed om in deze zomertijd even een pas op de plaats te maken en die plek in je hart te aanschouwen, het opent nieuwe deuren.

Ik wens u namens ons pastoraal team en het parochiebestuur een fijne zomertijd toe.
José Mureau

Mijn raad is deze: trek, zodra het vakantie is, uw schoenen uit en ga languit in een ruststoel liggen met het uitzicht op uw eigen tuin. Gij zijt nu omgeven door alles wat u nodig hebt. Het ontbreekt u aan niets. Zie de busreizen, stampvol met moderne martelaren, langs uw huis voorbijrazen. Ge zit er niet in (Godfried Bomans)

Neem de tijd om te voelen wat voor jou echt belangrijk is. Geef aandacht aan wat je gelukkig maakt en voel de energie die dit veroorzaakt.

Proficiat met je doopsel

Op zondag 14 juli 2024 werd in de H. Gummaruskerk te Wagenberg Lilou van Groesen gedoopt. Van harte proficiat met je doopsel voor Lilou, grote broer Floris, papa en mama, meters en verdere familie.

Naam

Je mama en je papa gaven je een naam een naam die helemaal van jou zal zijn nu, bij het dopen noemen wij jou bij die naam het water op je hoofdje bevestigt dat en zegent jou, er wordt gezongen kindje lief: God blijft je trouw!

Ons medeleven.

Op zaterdag 20 juli jl. werd in Terheijden afscheid genomen van Jan van Riel (60), echtgenoot van Jolanda van Riel- Verheij. Vanaf deze plaats willen wij Jolanda, - actief binnen de geloofsgemeenschap van de Antonius Abt- , haar gezin, familie en vrienden condoleren met het overlijden van Jan en heel veel sterkte wensen om dit verlies te dragen.

Openstelling van de twee Terheijdense kerken

De Antonius Abtkerk in Terheijden

De Antonius Abtkerk in Terheijden is elke zaterdagmiddag van 1 juni tot en met 14 september tussen 13.00 uur en 16.30 uur gratis te bezoeken met exposities van lokale kunstenaars, toren beklimmen op elke eerste zaterdag van de maand, rondleidingen, diverse videopresentaties rond plaatsing van de wand en restauratie van de toren.

6, 13, 20 & 27 juli

Beeldhouwgroep 'Steengoed
verbeeld'
Beelden

3 augustus

Schildersgroep Woonzorg-
centrum Antonius Abt
Schilderijen

Eugenie Stade
Olieverf op doek

10 augustus

Eugenie Stade
Olieverf op doek

Annemarie Bremer
Stenen beelden

17 augustus

Viering 100 jaar
Vermeulenorgel

24 augustus

Marian Breedijk & Marie-José Dirkse
Ecoprint en textielkunst

31 augustus

Stichting PUUR NAH van
Corrie Looman-Pals
Creatieve werken

7 september

Maaïke Stoops
Potlood- en pentekeningen
Marianne van de Laar
Schilderijen

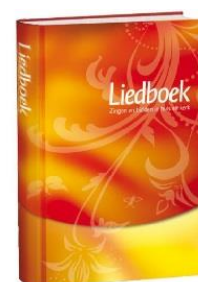

Op de zaterdagen 27 juli en 3 en 10 augustus kunt u het Witte Kerkje in Terheijden bezoeken

De kerk is dan open tussen 14.00 en 16.00 uur.

U kunt ook meedoen aan de activiteiten die op die middagen plaatsvinden.

Zingt u graag? Kom dan op **zaterdag 27 juli** naar het Witte Kerkje want die middag zingen we bekende en minder bekende liederen uit het Liedboek. Als u doorgeeft wat u graag zingt dan passen we het programma daarop aan. Dat moeten we dan wel even weten! U kunt liederen van uw keuze opgeven bij Mariette Verkerk : mariette177@gmail.com. Wij zorgen er dan voor dat de muziek voor iedereen beschikbaar is.

Na de vorige muzikale zaterdag zal op **zaterdag 3 augustus** het Witte Kerkje een oase van rust zijn. In de stilte van de kerk kunt u uw gedachten de vrije loop laten of luisteren naar meditatieve muziek. U kunt ook een kaarsje aansteken, mediteren, rustig zitten in de kerk of in de tuin, uw zorgen en wensen op papier zetten of ze delen met een van de gastvrouwen. Wat u ook zoekt in de stilte....u vindt het hier!

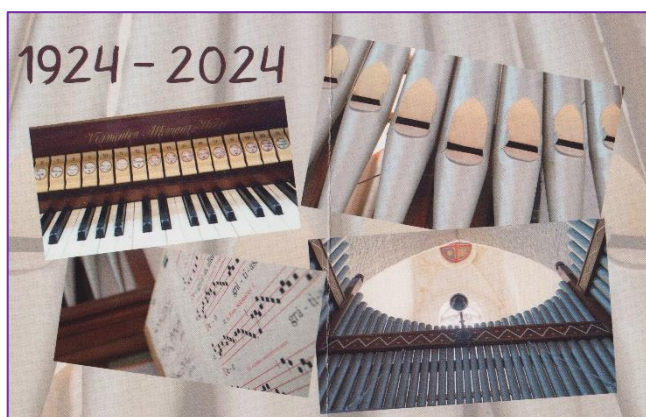
Zaterdag 10 augustus is het alweer de vierde en laatste zaterdag dat we het Witte Kerkje openstellen voor bezoekers. Op deze middag kunt u genieten van een proeverijtje van hartige en zoete hapjes die ter plekke

worden bereid met verse producten uit onze eigen moestuin. Kom, eet en drink mee en vier de zomer! Vanzelfsprekend is er altijd thee, koffie of iets fris voor onze bezoekers.

Onze gastvrouwen leiden u graag rond en beantwoorden al uw vragen.

Tot ziens op één van bovenstaande zaterdagen in ons Witte Kerkje!

100 jaar Vermeulen orgel

Het Vermeulenorgel en oksaal na het herstel van de kerk in 1923-1924 tot op de huidige dag. Orgel en dus ook oksaal waren lager geplaatst dan voor de brand het geval was.

Op 26 oktober 1922 werd de H. Antonius Abtkerk van Terheijden getroffen door een brand, waardoor ook het in 1866 aangeschafte 'groot' orgel van orgelbouwers Joseph Merklin en Friedrich Schütze prooi werd van de vlammen.

Na de brand werd de kerk in oude glorie hersteld en kwam er een orgel, geleverd en geplaatst door de firma Gebroeders Vermeulen Alkmaar- Weert.

De oudst bekende verwijzing van dit bedrijf dateert uit 1730. Maria Beerens, dochter van een orgelbouwer trouwde met Petrus Vermeulen, die het bedrijf van zijn

schoonvader voortzette, aanvankelijk in Nederweert, later in Weert. In 1900 verhuisde Joseph Vermeulen naar Alkmaar en nam daar het orgelbedrijf van L. Ypma over. Het bedrijf maakte zich voortaan bekend onder de naam Gebr. Vermeulen, Weert en Alkmaar.

Nu zijn de beide takken van het bedrijf ondergebracht bij orgelbouwbedrijf Flentrop.

Het orgel is eigenlijk een "orkest" waarbij ieder register een apart instrument is.

Uit het overzicht van baten en lasten van het herstel van de kerk:

Als totale kosten voor het orgel wordt f 9500,- vermeld, dat zou in deze tijd een bedrag van ongeveer € 168.800,- zijn.

VII <u>Kerkmeubelen</u>			
Kunstwerkplaat. Cuypers Hoogaltaar		7050	
" " Communiebank		3500	
" " Preekstoel		3600	
" " Preekstoelen		5000	
Groenendaal 40 middelen, 40 zijbanken slawaisk eik		6775	10
Math. van Gils 24 kinderbankjes, slawaisk eik		505	
Gebr. Vermeulen orgel		9500	
Lambrisering in tegels		7729	20
		<u>43359</u>	30
	Transportkosten		165653 75

Inwijding en inspelen van het nieuwe orgel

Op 13 augustus 1924 werd het grote orgel achter in de H. Antonius Abtkerk ingewijd door vicaris-generaal J. van Oers van het bisdom Breda en ingespeeld door Jac. Maassen organist te Breda¹ Het Dagblad van Noord-Brabant van 14 augustus 1924 deed er uitgebreid verslag van.

Inwijding van het nieuwe orgel der R. K. Kerk „St. Antonius Abt” te Terheijden.

't Was een heerlijke dag gisteren in Terheijden. In de monumentale kerk met zooveel luister verzezen uit zijn asch zou het nieuwe orgel, gebouwd door de firma Gebrs. Vermeulen te Alkmaar - Weert worden ingespeeld door den heer Jac. Maassen, organist te Breda.

De belangstelling van de geloovigen en muzikliefhebbers was zeer groot.

De kerkelijke plechtigheid werd verricht door den hoogerw. heer J. M. van Oers, vicaris-generaal in het bisdom Breda. Het was een genot hierbij tegenwoordig te zijn èn om het welklinkend instrument èn vooral om den zeer bekwamen en vaardigen bespeler.

De dispositie van het orgel is 20 vrije registers met twee klavieren en vrij pedaal.

We vinden hier o.m. ook toegepast het systeem der automatische pedaal-omschakeling, wat den bespeler zeer te stade komt.

Onder de tongstemmen komt bijzonder tot zijn recht de Fagotte 16 v., die hier in tegenstelling met de scherpe bazuin, die men op andere orgels vindt, niet alleen geschikt is als aanvulling voor het volspel, doch uiterst aangenaam aandoet als Soloregister, wat herhaaldelijk bleek bij dit welgekozen program.

De intonatie in het algemeen mag vrij gelukkig genoemd worden, ofschoon men bij enkele registers met name bij de' trompet niet die volmaakte schoonheid aantreft, welke men niet zelden vindt bij sommige orgels van ouderen datum.

¹ Jac. Maassen (1887- 1946) was organist van de Bredase St. Josephkerk, maar ook stadsbeiaardier van Breda. Ook een zoon, kleinzoon en achterkleinzoon zouden deze laatste functie bekleden.

Wat voor de zooveelste maal ook bij deze orgel-inwijding weer eens bleek is de superioriteit van Bach als orgel-componist, die boven allen het orgel als instrument heeft begrepen en wat vooral zoo gelukkig was, is het feit, dat de bekwame organist Jac. Maassen Bach zoo goed weet te begrijpen en te vertolken. Dit bleek in het Toccata, doch dit kwam vooral uit inde fuga van Bach, waarin de bespeler zijn hoogtepunt bereikte en wel zóó, dat het spel hier werkelijk volmaakt was.

Naast Renner uit de moderne school hoorden we nog werken van Rheinberger, Liszt, Mendelssohn, welke de soloregisters naar voren brachten terwijl de baryton-zanger C. Vosman uit Oosterhout met zijn veelbelovende stem gelegenheid gaf om het orgel als begeleidend instrument te bewonderen.

Moge pastoor Mies, die ondanks zijn 50-jarige priesterlijken arbeid, met opgewektheid en volle levenskracht, de schoone kerk in Terheijden heeft herbouwd en het nieuwe orgel daarin plaatste, tot in lengte van dagen dit heerlijke instrument hooren weerklinken tot meerdere eer en glorie van God.

Een klein feestje voor een 100-jarig orgel

Aan het 100-jarig bestaan van het Vermeulenorgel in de Antonius Abtkerk te Terheijden wordt zaterdag 17 augustus aandacht besteed en hoe kun je dat het beste doen?

Door orgelmuziek te maken en die zal er die middag tussen 13.00 uur en 16.30 uur ook klinken.. Orgelmuziek uit allerlei muziekstijlen, soms ook met dwarsfluit, saxofoon en met zang. John van Opdorp, Heino Vergouwen, René van Assche en Ton Stevens zullen het orgel bespelen. Lianne van Bekhoven speelt dwarsfluit en Tonny Bijl saxofoon en de zang wordt verzorgd door dameskoor GumarAnto en Herenkoor St. Antonius Abt.

Met name het herenkoor was heel lang 'thuis' op het oksaal bij het orgel, want dat koor verzorgde in het begin alleen de gezangen, op hoogfeesten bijgestaan door een jongenskoor. Later werd daar ook gezongen door het dameskoor al dan niet in combinatie met het herenkoor bij uitvaarten, jubileummissen en huwelijksvieringen.

Loopt u zaterdag 17 augustus gerust binnen (ingang onder de toren) en laat u muzikaal verrassen.

1924 - 2024

Help ons het bijzondere Vermeulen orgel in multifunctionele ruimte De Abt te onderhouden en het 100-jarige orgel te behouden voor ons dorp!

scan de QR-code of ga naar www.behouddeantoniussabt.nl

Cadeautip.

Het orgel is in mijn ogen en oren de koning van de instrumenten (Wolfgang Amadeus Mozart)

Soms is loslaten veel krachtiger dan verdedigen of vasthouden.

Mijn viering met muziek (deel 2)

André de Caluwe

Na het Kyrie komt het Gloria, de lofzang. Wat “hoor” ik daarbij?
Over bevrijding, vrijheid, mooi bezongen door Stef Bos: Bevrijding

[Stef Bos - Daarom Zijn Wij Vrij](#)

Een mooie tussenzang: Panis Angelicus. Als koor zingen we dit ook, componist Cesar Franck. Er zijn talloze uitvoeringen, hier die van Andre Rieu en Mirusia.

[André Rieu - Panis Angelicus](#)

Het evangelie, met de volgende muziek:

[Händel: Ode for St Cecily's Day](#)

Hierbij denk ik aan de uitvaart van mijn moeder. Maar ook aan de hemelse harmonie die we in ons leven willen vinden.

Geloofsbelijdenis:

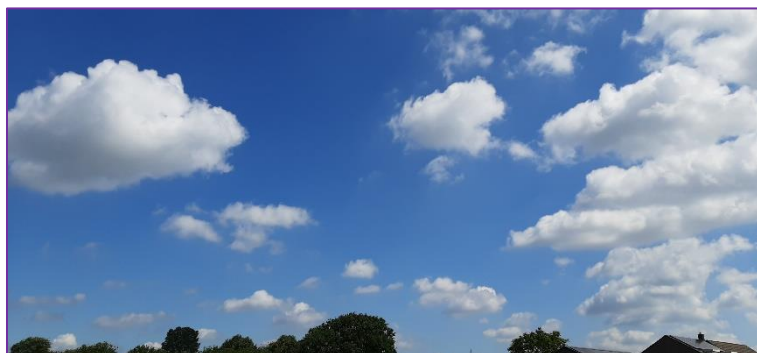
[Yves Duteil - Le mur de la prison d'en face](#)

We kennen Yves Duteil natuurlijk van “Prendre un enfant” maar dit is volgens mij veel mooier. En die gevangenis in Parijs.. bestaat nog steeds en is de moeite waard om er eens langs te wandelen. Rue de la Santé is in het 14e arrondissement, dichtbij Montparnasse. Het was in lang vervlogen tijden, voor de Franse Revolutie, een soort ziekenhuis.

Gemorst water kan men niet meer oprapen (Chinees spreekwoord)

De kerkwas gedaan

We staan er niet zo vaak bij stil, maar ook in de kerk is het nodig dat de was gedaan wordt. De altaarkleden, kelkdoekjes, handdoeken en albes om maar wat voorbeelden te noemen zijn zeker wel eens toe aan een reinigende , verfrissende (vaak witte) was. In Terheijden is de was al heel wat jaren in handen van Adrie van Oosterhout- Verdaasdonk. Nu heeft zij te kennen gegeven te stoppen met deze activiteit. Heel hartelijk dank aan Adrie voor al die jaren de kerkwas doen.

Door of langs de akkers

In deze vakantie maanden trekken veel mensen erop uit. In vroeger eeuwen was vakantie vieren niet gebruikelijk. Wie op reis ging deed dat niet voor z'n plezier, maar met een duidelijk doel: als handelaar, als soldaat of als pelgrim. Het woord 'pelgrim' kennen wij in de betekenis van een bedevaartganger. Het woord komt uit het Latijn en wordt daar peregrinus genoemd. Letterlijk betekent dit: iemand die door of langs de akkers trekt. In het Middelnederlands werd een pelgrim ook wel peregrijnen of pellegrijm genoemd. Van dit laatste is ons woord pelgrim afgeleid. Een pelgrim is dus heel letterlijk iemand die op pad gaat en langs velden en akkers trekt,

op weg naar een religieuze bestemming, naar plaatsen zoals Santiago di Compostella

Reizen naar deze plaatsen geeft gelovigen het gevoel dicht bij het goddelijke te komen. In veel gevallen is de reis er naartoe – het onderweg zijn – vaak zelfs belangrijker dan de aankomst op de plaats van bestemming.

Het Latijn kent ook het woord peregrinatio. Dit woord heeft meer betekenissen die wel allemaal verband met elkaar houden. Zo wordt met peregrinatio de pelgrimstocht zelf bedoeld, maar het werd in de middeleeuwen ook gebruikt voor de keuze van monniken om bij wijze van boetedoening vrijwillig in ballingschap te gaan. Daarnaast komt het woord ook voor als aanduiding voor het reisverslag van een pelgrimstocht. Veel hedendaagse pelgrims voelen nog steeds de behoefte om de belevenissen en ervaringen die ze onderweg langs de akkers opdoen op papier te zetten.

Inschrijving Nationale Bedevaart naar Rome in Heilig Jaar 2025 geopend

De inschrijving voor de Nationale Bedevaart naar Rome in het Heilig Jaar 2025 is geopend. In de meivakantie van volgend jaar gaan de Nederlandse bisdommen samen op bedevaart naar Rome. Ze geven daarmee gehoor aan de uitnodiging van paus Franciscus om tijdens het Jubeljaar als 'pelgrims van hoop' naar Rome te komen en door de Heilige Deuren de grote basilieken te betreden.

De Nederlandse bisdommen gaan van **27 april tot 2 mei**

2025 samen naar de 'eeuwige stad'. Op het programma staat onder meer een Nederlandse mis in de Sint-Pieter en deelname aan een audiëntie met paus Franciscus.

Reismogelijkheden

Belangstellenden kunnen **per bus of per vliegtuig** naar Rome reizen.

De busreis is van 26 april tot en met 3 mei met een overnachting onderweg op de heen- en terugweg. De vliegreis is van 27 april tot en met 2 mei.

Zie verder: www.huisvoordepelgrim.nl

Of ik zeker weet dat God bestaat, vind ik een heel lastige vraag.

Ik geloof niet dat God in de categorie valt van zeker weten.

(Claartje Kruijff, theoloog en predikant)

De 10 vakantiegeboden

Het eerst gebod is en blijft: Gij zult vakantie nemen.

En wel des te langer naarmate gij denkt er geen tijd voor te hebben, want precies dan zijt gij hard aan vakantie toe.

Het tweede gebod luidt: Gij zult echt vakantie nemen.

Helemaal dus, met heel uw lichaam en heel uw verstand.

Het derde gebod luidt: Vakantie is een weldaad voor uzelf en uw huisgenoten, gij zult uw vakantie dus niet gebruiken om burens of vrienden te overbluffen.

Het vierde gebod luidt: Niet iedereen heeft vakantie.

Gij zult daarom de mensen die van dienst zijn om u een prettige tijd te bezorgen, met evenveel respect en dankbaarheid behandelen als gij zelf wilt ondervinden.

Het vijfde gebod luidt: In de zomer zoeken wij de zon liefst niet alleen en letterlijk.

Gij zult dus ook uw huisgenoten of vrienden in het zonnetje zetten.

Het zesde gebod luidt: Vakantie is vrije tijd.

Maar daartoe is een bevrijd hart nodig en dat kan alleen God ons schenken.

Gij zult dus niet vergeten ook voor Hem wat van uw vrije tijd vrij te maken.

Het zevende gebod luidt: Fotograferen is een moderne vorm van jagen: je 'schiet' kiekjes voor later; Maar niet iedereen houdt ervan dat gij binnendringt in zijn privésfeer.

Gij zult dus uw medemens niet ongevraagd voor fotowild aanzien.

Het achtste gebod luidt: God heeft veel kleuren op zijn palet. Het bruin kleuren door de schoon zult gij dus niet verabsoluteren. Het is niet de enige kleur die prettig is om naar te kijken.

Het negende gebod luidt: Lekker lang uitslapen is een van de verkwikkingen van de vakantie;

Maar de mooiste dingen geeft God in de morgen. Minstens een paar keer per week

zult gij daarom wat vroeger opstaan om God te danken voor al het moois dat Hij schenkt.

En **het tiende gebod** geldt voor de terugkeer:

Gij zult bij uw thuiskomst niet klagen dat het zoveel geregend heeft.

Dat deed het voor wie thuisbleven ook.

Laat hen liever meegenieten van de mooie dagen die gij wel gekregen hebt.

(Kardinaal Godfried Danneels (1933-2019))

De vijf Olympische ringen staan symbool voor de vijf werelddelen en symbool voor passie, vertrouwen, overwinning, ethiek en sportiviteit.

Sport is essentieel voor karaktervorming, deelnemen is belangrijker dan winnen, Olympische Spelen zouden moeten bijdragen aan vrede en een toename van broeder- en zusterschap tussen de volkeren. (Pierre de Coubertin, oprichter Internationaal Olympisch Comité in 1896)

Sport is de belangrijkste bijzaak en Jezus is Gods ware atleet (Paus Johannes Paulus II)

Historische lijn kerk Antonius Abt (3)

Johan van der Made

1520: bouw dwarspand en priesterkoor

Kort na 1500 is er een begin gemaakt met de bouw van het koorgedeelte met het dwarspand. In **1508**, in **1510** en in **1513** werden

namelijk gelden opgenomen en leningen afgesloten door de Terheijdense “kerckmeesters”.

Dit deel van de kerk zal zijn gebouwd achter de kapel. De kooruimte werd aanvankelijk overdekt met een houten tongewelf. Later kwam er een stenen gewelf.

In een aantal muurvakken kwamen spitsbogige vensteropeningen, een kenmerk van de gotiek.

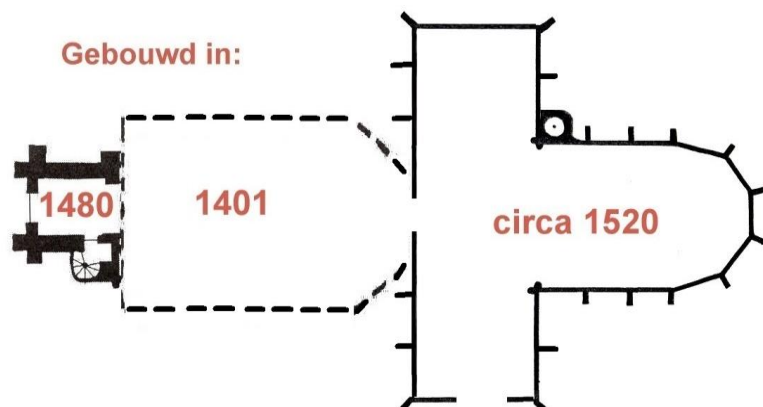
In de hoek aan de kant van de Raadhuisstraat is een achtkantige traptoren gebouwd met stenen treden, die nu naar het gewelf leidt. Vanwege de uivormige spits wordt dit torentje ook wel **de peperbus** genoemd.

Ongeveer halverwege de wenteltrap bevindt zich een dichtgemetselde opening naar de kerk. Zou dit een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid toen van een oksaal? Het oksaal ofwel een koortribune zou gestaan kunnen hebben tussen koor en kerk, iets wat meer in oude kerken voorkwam.

Tegen die hoge muur, met een lengte van ruim 25 meter, kwamen meerdere steunberen te staan. Op de hoeken zijn dat forse beren.

Waar op deze hoge muur nu de buitenmuur van de zijbeuken aansluiten, zien we ook een steunbeer met versieringen van bergsteen. De ingang van de kerk kwam in de hoge zuidgevel van het dwarspand aan de kant van de Markstraat (zie tekening).

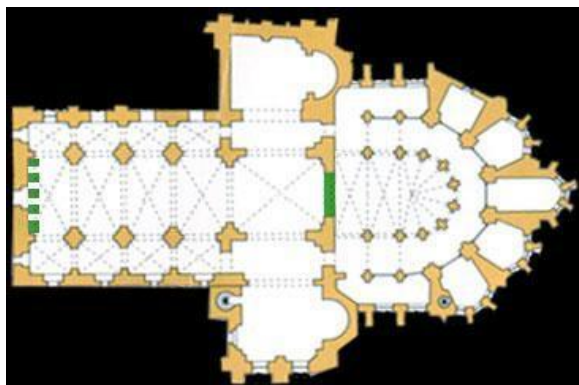

In de zomer van **1519** werd een nieuw altaar, het H. Kruisaltaar, ingewijd. De inkomsten ervan bedroegen 20 Rijnse guldens per jaar en waren afkomstig van onroerende goederen onder Terheijden, Wagenberg en Munnikenhof en huizen in Breda. Hieruit valt te concluderen dat **het priesterkoor** toen in gebruik was genomen.

Ongeveer 25 jaar moet de kerk er ongeveer hebben uitgezien zoals de Hervormde kerk in Ginneken. Want vóórdat het middenschip en de zijbeuken tot stand kwamen, stond tussen de toren en het dwarspand nog de lage oude kapel. Het gebouw had inmiddels al wel de grondvorm van een kruis.

Hervormde kerk Ginneken- Breda

De doorgetrokken groene lijn geeft de plaats aan waar vroeger de zangtribune (doksaal, later oksaal genoemd) te vinden was. De groene stippels geven de plaats aan waar nu meestal de zangtribune te vinden is. Veel zangtribunes worden nu niet meer gebruikt, koren staan meestal beneden in een kerk opgesteld om meer contact te hebben met de mensen in de kerk.

Gummaruskerk in Lier met een zangtribune tussen priesterkoor en schip van de kerk. Een foto uit het familiearchief van Johan van der Made. Een dergelijke zangtribune zou mogelijk ook in Terheijden hebben gestaan.

Nieuwsbrief VHP 155 verschijnt op vrijdag 9 augustus 2024.

Zelf kopij aanleveren kan ook, deze kun je sturen naar: info@naardekerk.nl

Neem ook eens een kijkje op onze website: www.naardekerk.nl

en volg onze parochie ook op Facebook